

אבני מילואים לה:ט

והעבד לפי שאינו בתורת קידושין. כתב ב"ש ז"ל ואיני יודע למה פסק כאן דעבד פסול ובסי' קמ"א הביא דעת הפוסקים כשהוא שליח הולכה הוי ספק גט ע"ש ונראה דהא דהוי ספק גט בשליח הולכה הוא ע"פ דעת הר"ר יוסף הלוי דהוא סובר דהא דאמרין דאין העבד נעשה שליח לקבל גט לאשה משום דלאו בני כריתות ניהו היינו דוקא שליח קבלה אבל שליח הולכה מצי מיהוי ובר"ן פ"ב דגיטין [יב,א, מדפי הרי"ף] כתב בטעמו דשליח קבלה אינו יכול להיות דאין לו יד לקבל גט כיון דהוא לאו בר כריתות אבל שליח הולכה מצי להיות כיון דשליח הוי לכל מילי וע"ש ואכתי אינו מובן דודאי שליח הולכה דגט נמי צריך להיות בר כריתות ומ"ש מקבלה עיין ב"י סי' קמ"א: ולענ"ד נראה בטעמו של הר"ר יוסף הלוי משום דהא דהמגרש צריך שיאמר הרי זה גיטך אינו אלא מדרבנן אבל מן התורה אינו צריך לומר כלום אלא הגט הוא המגרש ובו כתוב לשון בעל איך הוא מגרש אותה וכמ"ש הרמב"ם פ"א מגירושין (ה"א) ז"ל המגרש צריך שיאמר כשיתן לה הגט הרי זה גיטך ואם נתן בידה ולא אמר לה כלום הרי זה גט פסול וע"ש בכסף משנה דאינו מעכב מן התורה, ואע"ג דכתב באותו פרק שאחד מעשרה דברים שהם עיקר הגירושין מן התורה הוא שיתננו לה בתורת גירושין היינו שלא יאמר דברים שאינם ענין גירושין כגון כנסי שט"ח זה וכיוצא אבל כל שנותן סתם אינו יוצא מתורת גירושין ולפיכך אינו מעכב מן התורה ע"ש. והטעם כמ"ש ומשום דעיקר גירושין כתוב בגט אלא כשאומר לשון המקלקל היינו כנסי שט"ח זה אז נראה כמבטל אבל כשר מן התורה אפי' אינו אומר כלום. ולפ"ז ניחא דעבד יכול להיות שליח להולכה כיון דלשון הגירושין כתוב בגוף הגט ואינו צריך שיאמר הרי זה גיטך מן התורה וא"כ אינו צריך להיות שלוחו אלא לגוף הנתונה דהא בעינן ונתן בידה ואלו אמר טלי גיטך מעל גבי קרקע לא הוי גט ועושה שליח על גוף הנתונה ובזה עבד נמי נעשה שליח על גוף הנתונה דכל שבא ליד האשה מיד הבעל בתורת נתינה אפי' שלא בתורת גירושין נמי הוי נתינה וכמ"ש הר"ן בפ' הזורק [מ,א, מדפי הרי"ף] דכל שבא לידה מכח הבעל אפי' בתורת פקדון ואומר אח"כ הרי זה גיטך ה"ל נתינה ע"ש וכיון דאין הנתונה צריך לשום גירושין אלא שיהי' נתינה מיד הבעל והא איכ' דעבד נעשה שליח בכל מקום ואע"ג דאינו בר כריתות כיון דאינו עושה מעשה גירושין אלא שליחות לנתינה, והאמירה שאומר הרי זה גיטך אינו מעכב מן התורה ומשום דכתב הגט הוא המגרש אבל נכרי דליתי' בשליחות כלל בשום מקום א"כ אפי' לנתינה אינו שליח ואנן בעינן נתינה מן הבעל, ושליחות לקבלה דהשליח עושה מעשה גירושין מש"ה ליתי' בעבד דאינו בר כריתות:

ובקידושין דודאי צריך שיאמר הרי זה קידושין אפי' בשטר אירוסין וכמ"ש ב"ש סי' קל"ו סק"א לחלק בין גט לקידושין משום דלשון הגט הוא לשון הבעל אבל בקידושין אפי' מקדש בשטר וה"ל כאלו הוא מדבר מכל מקום אינו ניכר אם דעתה גם כן לקידושין ע"ש וכיון דבקידושין האמירה מעכב וצריך שיאמר הרי את מקודשת ועבד דאינו בר קידושין אינו נעשה שליח לאמירה זו ודר"ק היטב:

קידושין מא: "הניחא" עד מב. "אין שוחטין את הפסח על היחיד" עם רש"י ותוס'

פני יהושע מסכת קידושין דף מא עמוד ב

גמרא הניחא לרבי יהושע בן קרחה אלא לר' יונתן מאי איכא למימר. נראה שסמכו קושייתם כאן משום דעיקר קושיא לר' יונתן דלמא שאני התם דאית ליה שותפות בגוייהו וא"כ איכא למימר דלעיל מעיקרא לא סליק אדעתיה לחלק בין שותף לאינש דעלמא דמהיכא תיתי משא"כ השתא דמייתנין אתם ולא שותפים אלמא דמסברא הוי אמרינן דשותף מהני אפילו בלא שליחות ולרבנן לקושטא דמילתא מהני כדפרישית וא"כ מקשה שפיר בקדשים מנא לן דלמא שאני פסח דאית ליה שותפות בגוייהו ומהני מיהא היכא שאמר לו צא ושחוט, כן נראה לי

רבי עקיבא איגר מסכת קידושין דף מא עמוד ב

מ"ש אחי רומעכ"ת על דברי הפנים מאירות מ"ב א' דהקשה על תוס' ד"ה ודלמא ש"ה וכו' דהא תנן הרי שא"ל רבו וכו' הא י"ל דשאני עבדא דכגופו וע"ז כתב אחי דבמידה דמצוה ל"א כן רק במילי דממונא. אעתיק לך מה דכתבתי בגליון הפנים מאירות במ"ש שם, וע"כ צריכים אנו לומר וכו', וזה לשוני, לפ"ז לבתר דקיי"ל שלוחו של אדם כמותו, ממילא יד עבדו כיד רבו, אף במקום דלא מהני שליח, וזה מהתימא דהא פשיטא דבכל מצוה דאין עבד מוציא אחרים כמו שופר וכדומה אף את רבו אינו מוציא, וכן בנדרים דקיי"ל דא"י להפר ע"י שלוחו לא משתמיט חד מהפוסקים לומר דיכול להפר ע"י עבדו, אע"כ ברור דלא מהני הך סברא דיד עבד כיד רבו רק לענין ממון דהוי שאילה בבעלים, אבל לא במצוה ואיסורא דאורייתא, אח"כ מצאתי בשיטה מקובצת בב"מ (דף צ"ו) הביא כן בשם הראב"ד, א"כ דברי תוס' כפשטן עכ"ל.

ובאמת נראה לכאורה ראי' להפמ"א מסוגיא דגיטין ספ"ב מתקיף לה ר"א טעמא במלתא דליתא וכו' מה אתם ישראל וכו' ולכאורה תמוה איך סבר ר"א דעבד פסול לשליחות, איך יפרנס מתני' דפסחים האומר לעבדו, ע"כ מוכח משום דעבד דידי' עדיף, דכיד רבו דמי, ואפשר לדחות, דלס"ד דר"א באמת הי' מוכח כן, אבל למסקנא ל"א הכי, רק בממון.

קידושין מב. "ואלא הא" עד "ממטה תקח" (נקודתיים)

חידושי הריטב"א מסכת קידושין דף מב עמוד א

ופרכינן ותסברא דרב בההיא מדין שליחות אתי עלה והא קטנים הוו בחלוקת הארץ וקטנים לאו בני שליחות נינהו, אלא ודאי הכי קאמר מנין שזכין לאדם שלא בפניו כו'. מהא שמעינן דזכייה אינה מדין שליחות כלל ואדם זוכה אפילו למי שאינו בן שליחות, דאי לא אכתי נימא ותסברא דזכייה היא והא זכייה מדין שליחות וקטן אינו בן שליחות אלא ודאי כדאמרן, אבל בתוספות כתבו דהא אמסקנא סמכינן דעדיפא מינה.

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף יא עמוד א

אמר רב הונא: גר קטן מטבילין אותו על דעת בית דין. מאי קמ"ל? דזכות הוא לו, וזכין לאדם שלא בפניו, תנינא: זכין לאדם שלא בפניו, ואין חבין לאדם שלא בפניו!

תוספות מסכת כתובות דף יא עמוד א

מטבילין אותו על דעת ב"ד משום דזכות הוא - ותימה דהא זכייה הוי מטעם שליחות דכיון דזכות הוא לו אנן סהדי דעביד ליה שליח כדמוכח בפ"ק דב"מ (דף יב.) גבי חצר משום יד איתרבאי ולא גרע משליחות וא"כ היאך זכין לקטן והלא אין שליחות לקטן כדאמרין באיזהו נשך (שם עא:): ועוד דאכתי עובד כוכבים הוא ואמר' התם דקטן דאתי לכלל שליחות אית ליה זכייה מדרבנן עובד כוכבים דלא אתי לכלל שליחות אפילו זכייה מדרבנן לית ליה ונראה לר"י דהכא נמי דזכין לו מדרבנן כדאמרין התם דקטן אית ליה זכייה מדרבנן ואע"ג דאכתי עובד כוכבים הוא הא אתי לכלל שליחות א"נ כיון דבהך זכייה נעשה ישראל הוה ליה כישראל גמור לענין זכייה

חידושי הריטב"א מסכת כתובות דף יא עמוד א

דזכייה לאו מדין שליחות הוא שאין שליחות לקטן וכדאמרין בפ"ב דקדושין (מ"ב א') מנין שזכין לאדם מן התורה דכתיב נשיא אחד ממטה תקחו לנחול את הארץ וכדפירשתי התם, וה"נ מוכח מהא דהכא דפרכינן מינה להדיא להאי דהוי קטן, וא"ת והא גוי אפילו היה גדול אין לו זכייה מן התורה מיהת לדברי הכל וכדאיתא בפרק איזהו נשך (ע"א ב'), תירצו בתוספות דהכא גירותו וזכייתו באין כאחד כההיא דאמרין במסכת גיטין (ע"ז ב') גיטו וידו באין כאחד,